

LIVIU LUNGU

PEISAJ DIN ȘOAPTE
MULTICOLORE

SQU

ȚĂNDĂRI DINTR-O
COSMOGONIE MINIATURALĂ

I.

Primăvara anului trecut, pe la prima ei vârstă, a uneltit să mi se întâmple o zi cu atâtea semne încât, o recunosc, din lene, din puțină cunoaștere sau din superstiție aflată dintotdeauna și pentru totdeauna în stadiu larvar, le-am înregistrat ca măsuri ale uverturii istoriei de mai târziu.

Dimineața, dimineață de marți, foarte devreme, trezit ca de obicei puțin înainte de izbucnirea larmei din televizorul pe care, oricum, vecina dinspre curtea interioară nu-l aude, deși ține aparatul ca pe genunchi, am căutat așa, fără nicio noimă, în a doua casuță poștală din computer, încă îmi frecționam obrazii după bărbierit și plimbam prin gură apa mentolată, ei, ce înseamnă progresul, am găsit invitația la vernisajul de vineri, loc și oră, autor, titlu, subtitlu, organizator și sponsori, ba chiar și poza afișului, afiș neutru, aproape fad, apoi, pe aceeași față electronică, o solicitare a postului de televiziune cu acoperire largă, iar descoperirea m-a pus pe cărbuni nestinși. De impresariat, cu tot cu publicitatea, și de administrarea expozițiilor meșterului se ocupă Eliza, iar Eliza este prietena mea de o viață și

uneori chiar confidenta mea, rar face un pas apăsător fără să mă informeze sau să mă consulte, ori atunci îmi servea o surpriză dintre cele mai mari și nu neapărat dintre cele mai plăcute; o expoziție de asemenea anvergură sau, mă rog, măcar având o temă cu asemenea promisiune, la care să se adauge solicitarea de consiliere pentru un documentar cu asemenea colaborări poate fugări alte gânduri dintr-o minte prea rutinată dacă, după o lânzezeală de ani, mintea asta e luată pe nepregătite, de exemplu pe când se stropește cu aftershave și își clătește cavitatea bucală cu apă mentolată, pe fondul sonor năvălit de dincolo de un perete gros cât un carton de copertă. Eliza este acea femeie atentă cu ea, foarte atentă, pricepută și cu destul noroc, pe scutul heraldic al căreia eu, i-am spus-o nu o dată, i-aș așeza fotografia din urmă cu niște anotimpuri, cea din holul principal de la Colecțiile Militare, când a pozat în uniformă de căpitan de roșiori. Și doi canini de leoaică ar fi pe scut, deși Eliza, sigur, ar vrea ochi sau măcar o gheară de pisică.

„Șoapte și mărturii culese din Bălțile-Sărăcineni.” I-auzi asociere de cuvinte. M-a străfulgerat un fior desigur albastru spre violet. Nu pentru că numele acelea unite de crătimă, independente de jure și de facto, ar fi fost gogorițe sau fetișuri binecuvântate până și de un sobor de preoți întorși de la stadion, însă ceva, ceva este cu ele, suficient ca să mă scuture și să mă ghiftuiască, într-o clipeală, cu spumă de amintiri. Meșterului i se mai spune cronicarul. Cronicar de un soi aparte, perfect inteligibil dacă ai diapazon potrivit și

coardă de suflet pe măsură. I-am telefonat fără succes Elizei, apoi meșterului, cu același rezultat, așa că am răspuns printr-un mesaj scurt și aspru, ironic și amar, mesajului cu invitația și am răspuns solicitării cu o frază, punct, clic, doar n-am să păzesc ecranul. Ce este, este, tanti Vera, vecina, încă nu știe, dar eu aud, parlamentul se luptă cu parlamentul, președintele codoșește, iar prim-ministrul, cam crăcănat, face echilibristică, of, cât patos în exprimări greoaie, unde mai încape atâta zarvă, vorba ingenuiei Delia P. Caragea, Delia P. Caragea din vremea hălăduielii după aventuri, asta ca să nu se mărite față mare cu alesul de pe net, vorba ei din momentul de nonșalanță, pe când răsfoia cartea de bucate, ia te uită, ce de cuvinte există într-o limbă. Prin timpane, prin moalele capului, prin ceafă și umeri, iar și iar: accident pe o șosea de undeva, altul, cu morți și răniți, interviu pe patul spitalului, s-a răsturnat un camion și au scăpat în tufișuri porcii din transport, o elevă de clasa a șasea are tripleți, ministrul cutare din cutare minister n-a primit votul de încredere, unui grangur i s-au descoperit ițele afacerilor veroase, explozie într-o mină, o prezicătoare prezice, rectorul unei universități fără atestat acuză, legenda înroșirii ouălor, se încălzește acolo și plouă puțin dincolo, ce meci, ce scor, o rețetă antiîmbătrânire, niște olimpici se întorc cu medalii și la aeroport o femeie de serviciu lăcrimează în holul pustiu, pandemie și un bilet la loterie pierdut, câte și mai câte, trebuie să ies, să plec numaidecât, îmi vine poftă de o lânchezeală în garsoniera de cândva, noaptea, cu vinul

și lecturile, apoi m-aș vrea în atelierul meșterului, pe scaunul scâlâmb, lângă radiatorul dublu, strâmtorat de culori și linii și apăsător de ele, cu pleoapele zgândărite de peticele de lumină iscate din pretutindeni, străjer care moșăie între coloane, în urechi cu scârțâitul insinuant al penițelor, cu șoaptele-bârfe ale vârfului cam bont de creion, cu foșnetul pensulei care mângâie hârtia, cu foșnetul hârtiei și celelalte, poate pufniturile vagi și mormăielile ca de cântec surd ale meșterului.

Am ieșit din imobilul de pe Răsuri treisprezece, imobil-jumătate, coana Domnica nu avusese atâția bani câți s-ar fi cerut pentru un bacșiș care să scadă gradul de risc seismic la aripa dinspre parcare, m-am grăbit pe străzi, forfotă și trafic de mașini pe bulevard, ne este în atenție poluarea fonică, mai este poluarea chimică și încă una, două și cam atât, ar trebui pus un semn de exclamare la poluarea cu mai multe, poluarea cu urât, cu strâmb, cu griuri sau cu stridență, cu, mă rog, destule, toate sporite de zarva asta dăunătoare, deocamdată eu am urechile împuiate de larma pietonilor și de larma de la mașini, umblu ca teleghidat, dacă pășești fără reper, să zicem într-un deșert fără reper, tendința este să te învârtești în cerc, bătând spre stânga, pentru că pasul drept este mai lung, eu am tendința ca aici, în oraș, cu atâtea și atâtea repere, bravo lui Dumnezeu că a făcut Lumea din nimic dar să-l vedem pe ăla care face un ceva oricât de mic când în jur există totul, aici, în oraș, dacă nu am țintă precisă, am tendința să mă îndrept spre refugii

cu relativă pustietate și relativă liniște sau măcar relative tăceri, m-am dus în parc, prefăcându-mă că am scăpat de hăituială. Am ajuns la iazurile carașilor portocalii și pătați, o avere unul, vai de mama lor, și m-am dus și de parcă mă trăgea vocația de conjunctură să fiu martor la constatarea pe care tocmai o făcea gardianul cel înalt, cocoșat și cam bețiv, chemat de niște pensionari oarecum pașnici la fața locului. Toți vorbeau, mai scotea un bâiguit și gardianul, mai cânta câte un telefon, iar din intersecție, de la vreo două sute de metri spre Statuie, străpungea liniile de arbuști și conifere câte un urlat de frâne altoit cu vreun țipăt de claxon. Grozăvie; un criminal de joasă speță, un monstru, ce mai, cineva fără suflet sau cu sufletul perpelit neuniform de flăcările iadului adusesse între locatarii exotici, abia eliberați din sălașul de iernare, un chiriaș cumplit, o știucă, na, na, cât antebrațul de aruncător cu sulița, și uite, dom'le, că nu mai sunt doi frumoși din ăștia, cel oranj cu negru și cel roșu, azi-noapte bestia i-a dat drumul bestiei, of, ce e pe lume, ce nemernicie. M-am îndepărtat de locul faptei în pas abia stăpânit de infractor încă neștiut, tocmai când apăsarea și echipajul de poliție care parcase mașina în capul aleii dar uitase să închidă sirena, aha, ba nu, sirena este de la o ambulanță care se grăbește undeva, polițiștii, după cum găfâie, arată că au venit pe jos. Nu era recomandabil să fiu surprins hlizindu-mă. Păi, da, ce atâta bătaie de cap cu pătații ăia costisitori, un fel de palmieri în budane versiune ihtio, buni să altereze mai mult aspectul de

încropeală pripită, simandicos spus eclectică, al urbei în care iarna îngheață până și țevile judicios îngropate.

Parcă a trecut sezonul grevelor și al mitingurilor, deci lumea aia tot pestriță, cenușiu-pestriță sau stridentă, cu priviri pasionate sau înverșunate, aproximativ participative sau poate chiar vesele, s-a strâns pentru a cere ceva, altceva, în babilonia din fața primăriei tocmai pancartele mâzgălite fără simț estetic dar cu hotărâre, cu mânie post-proletară sunt cele mai potrivite, zbârnâie din claxoane mașinile staționate în apropiere și să vezi belea cu polițiștii de la rutieră, voci prin megafoane, la ce le-o trebui atâta hărmălaie, voci înalte sau grave anunță sau cer, roagă sau poruncesc, până la urmă trebuia jucat, odată intrat în horă, șefii ăștia nu glumesc, probabil că duc o viață casnică nefericită sau deloc, va trece și asta, numai pavajul se va subția cu niște urme de pași.

La Institut, ca mai mereu, dihonie în colectiv: certuri pe ițele telenovelei ce se derula implicând mai mulți factori de decizie din consiliul județean și niște cetățeni și cetățene cu drepturi restrânse. Fie dacă ți-ar apărea chiar multe, multe galoane pe umăr, pe mâneci și pe frunte, în disputele astea ai și nu ai drept la cuvânt, nicidecum la vreo părere inopinată, iar comentariile oricum nu sunt luate în seamă atâta vreme cât ești un vag știutor și, vorba Carmenușei, ai depășit vârsta certitudinilor de corsar debutant sau de piroman din dragoste. Dincolo este conferință, te zgâiești prin pereții transparenți la personaje care vorbesc și vorbesc la

pupitre, i-ai și auzi, dacă ai vrea să-i auzi, dar parcă îți sună în creier toate discursurile și polemicile fără să apelezi la aparatura din camera ca o colivie, of, hai că e bine, o zeamă decofeinizată, două țigări fumate în curtica interioară în viteza arderii fitilului grăbit, trei mâzgălituri pe cinci hârtii, Ics s-a internat și știe că va ieși din spital curând, cremațiunea se ține în celălalt local, I grec are un mât de prunc și se izmenește cum că flăcăul ar semăna cu soacră-sa, despre Zet poate e bine că nu se aude nimic, oricum se simte că lipsește și asta este singura parte pozitivă a lui și legată de el, aici, anticamerele și holurile s-au golit provizoriu de perorații, se plimbă alte două hârtii, articolul pare că e gata, ei, chiar gata, ura, pe mâine, fete și flăcăi.

În stradă, spre cafenea, pe artera comercială; nu am încotro. Ziua, când nu se pornesc reclamele luminoase cu jocurile acelea ucigașe, adică sintetice, violente, hoațe, e o zonă nesuferită doar pentru că e și foarte aglomerată, acolo traficul rutier e restricționat, însă de peste laturile de clădiri vechi, de pe șosele apar strigătele unor megafoane și mai puternice, agresive, care invită la un spectacol extraordinar și la un supermarket deschis de curând, din loc în loc buiesc afară din localurile mărunte bașii unor frânturi de melodii, cred că melodii, grăbesc pasul, ajung în scuarul care a înlocuit hotelul monument de arhitectură sucombat din cine știe ce interes, s-a pus beton în locul lui, iar crama a fost pur și simplu astupată, locul e înalt, din punctul ăla am vedere lungă pe toată artera, câte și mai câte se văd de-o

parte și de alta, soarele e cam acoperit de nori iar reclamele tot strălucesc, de-a curmezișul, pe la nivelul etajului doi sunt alte reclame, poate chiar bandiere, litere și fotografii imense, chipuri imense care zâmbesc sau râd sau care pur și simplu se zgâiesc, alte chipuri, întinse pe ziduri, mari cât fațadele, s-au nimicit acele fațade, parcă acum le văd prima oară, sunt bătrân, m-am sculat cu fața în pernă sau și una, și alta, totul este să nu dau atenție, sunt și orășean și e greu, a devenit greu să fii orășean, ies în bulevardul paralel spintecând o străduță cât o panglică, ridic ochii și întâlnesc o turmă de pelicani leneși sau, mai degrabă, obosiți, învârtindu-se deasupra cartierului de mijloc ca să prindă înălțime pe curenții de aer încălzit.

Prima oară când îi vedeam planând atât de jos, acolo, și nu eram singurul surprins, numai că șoferul cel zezec urma să plătească niște daune pentru stâlpul avariat, deodată cu tomberonul din plastic. Am grăbit pasul, nu mai este mult, porțiunea asta de urbe a rămas total neinteresantă pentru oricine nu locuiește acolo și chiar pentru unii care locuiesc în zonă.

Cafeneaua, ghemuită, cu terasă și chichinețe, în jurul axului cam scâlâmb al stejarului despre care enoriașii bătrâni spun că ar avea trei sute de ani iar dendrologii l-au prețluit la fix două sute optzeci și patru. Andreea, picolița, nepoata patronului, frumoasă cât să alungi pentru ea doi îngeri rezonabil moralizatori, din lipsă de alte perspective partenera de flecăreli ușoare, vesele, năimite să înghită

urătul singurătății amândurora, la ora aceea. Îmi cunoaște năravul și gâtuie bâzâiala electronică și trombonul care se insinuau în spațiul restrâns, zvâcnind din rotocolul negru de sub streășină. Mihu Vasiliu mi se lămurește prin ochiul ferestrei oficiului în postură de efigie, pe stativul special, cu bonețica trasă pe ochi, așteptând întoarcerea celui mai bun partener de vânătoare al său, C. F., pe care eu doar mă prefac că îl aștept, altfel știindu-i meteahna și știind că de la o partidă de fotografiat/filmat de exemplu castori, la Cișmea, nu se întoarce înainte de a-și face mendrele. Și e în stare să trimită vreun credincios după Mihu Vasiliu, dacă depășește măsura. Se face cât de cât liniște și atunci e momentul bobocului de lămâiță, picătură albă prinsă de firicelul de ram dimpreună cu mugurele verde crud al frunzei, strop care coboară perpendicular pe masă și se așterne cuminte lângă paharul părăsit aproape. Darul vreunei stăncuțe distrat sau cine știe al cui și, chiar, pentru cine.

Pauză reconfortantă, păcat că va trece iute, invenția asta de băutură, cum dracului s-o numi, este, cred, un tonic, merge și o țigară, zezec am fost că nu am închis telefonul, degeaba m-aș eschiva acum; obișnuitele, necazurile venite pe voci agasante care zbârnâie și îmi antrenează în vibrații falca și bărbia și cutia toracică, iar în tâmplă bat ace înroșite. Mulțumesc, Andreiașule, voi reveni, deocamdată bine că mi-a tihnit, pe jumătate, jumătatea de suc cu alcool.

La Club mai nimic, ora era care era, nimic în afara obișnuitului televizor cât un sfert de perete, înțepenit pe un